

Hodnocení některých sociálních podmínek v ČR

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2007, v07-04</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>2. 4. - 9. 4. 2007</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1011</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>EU.16</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>10. května 2007</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Markéta Škodová</i>

V dubnovém výzkumu jsme se mimo jiné věnovali tomu, jak občané hodnotí současný stav některých sociálních podmínek v ČR. Respondentům naši tazatelé položili otázku: „Jak byste hodnotil situaci v ČR, pokud jde o (a) možnost získání bytu, (b) finanční možnosti k založení rodiny, možnosti mít děti, (c) zabezpečení ve stáří, (d) podmínky života zdravotně postižených, (e) možnost pracovat, být zaměstnán, (f) přístup ke zdravotní péči, (g) možnost přístupu ke vzdělání?“ Dotázaní si mohli v hodnocení jednotlivých položek vybrat z možností škály odpovědí: „velmi dobrá; dobrá; špatná a velmi špatná“. Výsledky shrnuje tabulka 1 na následující straně; tabulky 2 a 3 pak nabízejí časové srovnání s předešlými šetřeními, neboť otázku pokládáme pravidelně od roku 1995.

Tabulka 1: Hodnocení situace v ČR, pokud jde o... (%)

	velmi dobrá	poměrně dobrá	poměrně špatná	velmi špatná	neví
možnost přístupu ke vzdělání	20	61	10	2	7
přístup ke zdravotní péči	5	59	26	9	1
možnost pracovat, být zaměstnán	4	35	40	20	1
životní podmínky zdravotně postižených	3	21	41	22	13
zabezpečení ve stáří	2	18	39	34	7
finanční možnosti k založení rodiny, možnost mít děti	2	23	44	28	3
možnost získání bytu	2	23	41	31	3

Tabulka 2: Dobrá situace v ČR v období 1995 - 2007, pokud jde o... (%)

	95	96	97	98	99	00	01	02	05/ 03	10/ 03	2/ 04	10/ 04	4/ 05	10/ 05	4/ 06	10/ 06	4/ 07
přístup ke vzdělání	63	65	65	66	62	67	65	71	80	72	71	77	75	80	77	79	81
přístup ke zdrav. péči	58	61	44	57	51	59	58	66	68	63	63	65	64	65	66	65	64
práce	58	61	53	30	15	12	24	27	23	22	14	20	24	30	24	31	39
fin. podmínky k založení rodiny	11	10	8	6	6	7	6	10	10	11	8	12	12	20	20	23	25
získání bytu	4	4	4	4	4	5	4	7	7	11	9	12	16	23	19	21	25
živ. podm. zdrav. postižených	17	22	22	19	19	19	21	20	22	22	15	18	22	23	22	19	24
zabezpečení ve stáří	24	29	24	20	14	16	14	22	17	16	19	17	17	23	21	17	20

Tabulka 3: Špatná situace v ČR v období 1995 - 2007, pokud jde o... (%)

	95	96	97	98	99	00	01	02	5/ 03	10/ 03	2/ 04	10/ 04	4/ 05	10/ 05	4/ 06	10/ 06	4/ 07
přístup ke vzdělání	26	26	25	25	28	22	26	22	14	21	19	18	19	13	14	14	12
přístup ke zdrav. péči	40	36	53	39	44	36	37	31	29	34	34	33	34	33	31	32	37
práce	37	34	41	53	82	84	72	70	74	76	83	78	74	67	73	65	60
živ. podm. zdrav. postižených	62	54	55	54	58	57	58	63	62	60	65	62	65	67	58	61	63
fin. podmínky k založení rodiny	86	86	89	91	90	88	91	87	86	86	89	85	84	76	76	72	72
získání bytu	93	90	93	92	92	90	92	90	90	85	87	83	80	74	76	74	72
zabezpečení ve stáří	66	62	63	72	74	73	77	68	74	76	72	74	75	67	71	71	73

Ze všech zkoumaných podmínek občané hodnotí převážně příznivě pouze stávající možnosti přístupu ke vzdělání (81 % pozitivně, 12 % kriticky) a přístup ke zdravotní péči (64 % / 37 %). U všech ostatních položek jednoznačně převažují kritické hlasy, přičemž relativně nejhůře lidé hodnotí možnosti zabezpečení ve stáří (73 % to vnímá kriticky, 20 % pozitivně), získání bytu (72 % kriticky, 25 % pozitivně) a finanční podmínky pro zakládání rodin (72 % kriticky, 25 % pozitivně), jejichž hodnocení se statisticky významně neliší co do velikosti podílu nepříznivého hodnocení, přičemž podíl příznivého hodnocení je mírně snížený v případě zabezpečení ve stáří.

Časové srovnání v tabulkách 2 a 3 ukazuje, že oproti říjnu 2006, kdy byla otázka stejného znění položena naposledy, se poněkud zhoršilo hodnocení situace v případě přístupu ke zdravotní péči (nárůst negativního hodnocení o pět procentních bodů). Naopak mírné zlepšení jsme zaznamenali u možnosti získat

práci, být zaměstnán (nárůst podílu příznivého hodnocení o osm procentních bodů, pokles podílu negativního hodnocení o pět procent) a u hodnocení životních podmínek zdravotně hendikepovaných lidí (nárůst příznivého hodnocení o pět procentních bodů, podíl negativního hodnocení se však u této položky statisticky významně nezměnil a stále osciluje nad hranicí dvou třetin). V delším časovém horizontu je nadále patrné zlepšení v hodnocení podmínek z hlediska získání bytu a finančních možností založit rodinu. Určitý příznivý posun lze zaznamenat rovněž u hodnocení možnosti mít práci, i když nejkladněji byla tato oblast veřejností hodnocena pouze do roku 1997, kdy začala rychle stoupat nezaměstnanost.

S výjimkou možnosti přístupu ke vzdělávání hodnotí všechny položky lépe lidé, kteří svou životní úroveň ohodnotili jako dobrou. Vzdělání respondentů se promítlo do hodnocení možnosti být zaměstnán – výrazně kladněji ji totiž hodnotí středoškoláci a vysokoškoláci; vyučení a oslovení s (neúplným) základním vzděláním se naopak spíše domnívají, že je špatná. Věk se ukázal jako štěpící linie u hodnocení možnosti zabezpečení ve stáří a možnosti života zdravotně postižených. To, že jsou špatné, si častěji myslí dotázaní pětáctyřicetiletí a starší.